

Õiguskantsler

Yoko Alender
Riigikogu keskkonnakomisjon
elise.ernesaks@riigikogu.ee

Teie 03.03.2026 nr

Meie 12.03.2026 nr 18-1/260598/2602143

Austatud keskkonnakomisjoni liikmed

Keskkonnakomisjon küsis seisukohta nende SE 612 kavandatavate muudatusettepanekute kohta, mis puudutavad ehituskeeluvööndit. Tänan Teid küsimuste eest.

Keskkonnapoliitika kujundamine on Riigikogu õigus ja kohustus. Vaid rahva mandaadiga Riigikogu liikmed saavad teha olulisi väärtusvalikuid.

Paraku ei ole keskkonnakomisjonile esitatud muudatusettepanekute koostajad nende mõju menetlusmaterjalides avameelselt selgitanud.

Näiteks kavandatavad LKS § 37 lg 1¹ ja 1² ning § 38 lg 1¹ ja 1² ning nende rakendumist illustreeriv joonis eiravad asjaolu, et kehtivas õiguses on ehituskeeluvööndi laius mere ääres 100 või 200 meetrit ning ehituskeeluvööndi laiust arvestatakse veepiirist (LKS § 35 lg 2). Seda on rõhutanud ka Riigikohus: „LKS § 35 lg 2 ütleb sõnaselgelt, et ehituskeeluvööndi laiuse arvestamise lähtejoon on põhikaardile kantud veekogu piir.“ (RKHKo 08.04.2021, [3-18-2244/36](#), p 15). Ühtegi muud lähtekohta ehituskeeluvööndi või piiranguvööndi laiuse arvutamiseks seadus ette ei näe.

Kavandatavad muudatused võivad kohati (nt saartel ja madala rannikuga Lääne-Eestis) ehituskeeluvööndit ning piiranguvööndit võrreldes praegusega laiendada. Ehituskeeluvöönd ja piiranguvöönd laieneks mõnes kohas seetõttu, et ehituskeeluvööndi ja piiranguvööndi lähtekohaks ei oleks enam veepiir vaid muudatusettepanekute seadustamise korral hoopis üleujutusala piir (planeeringuga määratud või 1 m samakõrgusjoon), millele liidetakse täiendav puhver (piiranguvööndi puhul vastavalt 50 või 100 m, ehituskeeluvööndi puhul 25 või 50 m). Ministeerium loob menetlusmaterjalides eksitava mulje justkui oleks selline muudatus kehtiva olukorra leevendus. Kui lähtuda sellest, mis on kehtivas seaduses kirjas, on muudatuse näol tegu paljudes kohtades hoopis ranna ja kalda piiranguvööndite laiendamisega. Muudatusettepanekute kaudu püütakse seaduslikuks muuta Keskkonnaameti senine LKS § 35 lõiget 2 eirav halduspraktika.

Riigikogul on ulatuslik valikuruum erinevate põhiõiguste ja hüvede tasakaalustamisel. Arvesse tuleb võtta põhiseadusest tulenevaid põhimõtteid – iga piirang peab olema mõne õigushüve kaitseks vajalik ja sobiv, eesmärgi saavutamiseks sobivaist piiranguist tuleb valida isiku põhiõigusi vähim piirav (PS § 11). Piirang peab olema ka ühemõtteline ja selge ning ettenähtav. Võib kahelda, kas proportsionaalsuse põhimõttele vastavaks saab pidada olukorda, kus ehituskeeluvöönd ulatub seadusega määratult sadade meetrite kaugusele veekogust, olenemata sellest, kas see on igas konkreetses asukohas põhjendatud. Seadus lubab ehituskeeluvööndit vähendada, kuid see eeldab

Keskkonnaameti nõusolekut, planeerimismenetlust ja volikogu otsust. Olukorda võib siiski mõnevõrra leevendada kavandatav erandite lubatavuse üle otsustamise lihtsustamine.

Palun Riigikogul enne normi lõplikku sõnastamist välja selgitada, millises ulatuses ja kus ehituskeeluvöönd ning piiranguvöönd muutuks eelnõust lähtudes laiemaks ning millised piirangud sellega praktikas kaasnevad nii ehitustegevusele kui ka näiteks metsa majandamisele piiranguvööndis. Kui on täpselt teada, mida muudatused endaga kaasa toovad, siis on Riigikogu liikmetel võimalik hinnata ka piirangu proportsionaalsust. Rannikulähedaste alade kaitse ja omandiõiguse õiglaseks tasakaalustamiseks on erinevaid võimalusi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Evelin Lopman 693 8431
Evelin.Lopman@oiguskantsler.ee